

bõnda amb *o* tancada, que reconeix general *AlcM* i que és en efecte la que jo he sentit en aquells llocs, s'oposa a equiparar-lo amb *bò*, *bõna*: tal canvi de timbre fóra sense precedent a Mallorca. 2.ª la conservació d'un nominatiu en un mot hereditari és sempre un fet inòit o insòlit, i pitjor tractant-se d'un femení imparisíl·lab; 3.ª si tal conservació s'hagués produït excepcionalment és ben cert que en tindríem testimonis antics i continentals, i fóra de gran inversemblança no veure-ho aparèixer enlloc més que a l'illa i mai abans del segle passat.

Error majorment difícil d'excusar en quant ja Leo Spitzer (*LexikK*, p. 6) va descartar-lo, indicant que el sentit primitiu havia estat 'satisfer' (d'on fàcilment es va passar a 'quedar bé amb algú' i 'portar-se bé'), sentit que s'ha conservat sense gens d'evolució en aragonès: «a mí no me hacen *bonda* las alifaras», 'els xeflis, xondanes o menjussades no em fan content, no em fan profit' (Gascón, *Cuentos* 1, 67): és doncs un derivat postverbal d'*abondar*, mot general en la llengua antiga, occitana («*abonder*, *aider*, *profiter*; s'étendre; être capable», *PDPF*) i catalana, usat no solament pels grans trobadors, sinó ben sovint pels nostres Guillem de Cervera, Cerverí de Girona, etc., i la derivació paral·lela a la de *fer falla* o *fer manca*, és de les més ordinàries (per a l'afèresi o confusió amb la *a* d'un article, el mateix *AlcM* la documenta en *bondo* i *bondór*).

Bonegar ve de *BONIR* (veg.). *Bonejar* [Llull]. *Bonesa* [Llull]. *Bonible* [Llull].

Abonar [abonat c. 1410, St. Vicent; ⁹ *abonat en bens*, 1507, Busa-N., B-iv-2] 'fer tornar bo', 'reconèixer com a bo'; *abonar-se* 'aprofitar-se'; derivat comú amb altres llengües germanes, particularment el castellà i la llengua d'oc (si bé en aquesta es documenta abans *abonezir*), especialment el gascó, en el qual ja trobem *aboar* el 1425 («bestiars --- qui per luy seran *abooatz*», *Cartulari d'Ossau*, 133.13, 132.5f.) amb el sentit de 'garantir'; no confondre aquest mot amb *abonar* 'pagar una quantitat...' [S. xix], que és un francesisme derivat d'*abonner*; *abonament* 'aprovació, consentiment' o en forma acastellanada *abono* (veg. *AlcM*); *abonar* és un castellanisme perfectament superflu, ell mateix i el seu derivat *abono*, en el sentit d'"adobar la terra", 'fertilitzar-la', 'posar-hi adobs'.

Embonar (*Teixits*, *BDC* iv, 95) 'reforçar (la barca)' desconegut a St. Pol de Mar, però usual a L'Escalà 'tapar amb fustes el buit que queda en la part del mig dels costats de la barca, en construir-la, entre les taules inferiors (*peralla*, etc.) i les superiors (cinta, etc.)' (J. G. M., 1937): es fa amb les taules d'*embonar* (també dites *embons*) (*BDC*, xii, 3, etc.); *embonet* (*BDC* xii, 81); *embonadora* (*BDC* iv, 95).

Cpr.: *Bonament* [doc. de 1307, Finke, *Acta Arag.* 1, 251], tingué i té amples usos fraseològics i no solament en l'ús estricte de 'en manera bona' (detalls en *AlcM*), amb especial freqüència medieval en l'acc. de 'fàcilment, còmodament, sense dificultat': «comi nos fetz assaber en cal loc nos poretz atrobar --- quant a adés *bonament* no-us en podem certificar per alcuna

ocupació que nós avem», doc. de 1330 (Finke, *op. c.*, iii, 546). *Bonarbre* (*bonaubre* en el Ripollès). *Bonartruc*, var. de *bonastruc*, oposat a *malastruc*. *Bona nat* 'nat en bona hora, benaurat' [S. xiv, Reixac, *Questa del St. G.*, 32.11]; d'on el nom de persona *Boronat* (veg. supra).

Bonaüirat, *bonaüirança* variants ant. i etimològiques de *benaurat*, *benaurança*. *Bonaventura* [Llull]; *bonaventurós*, variant de *benaventurat*. *Bonavoia* mall., *bonaboa* men. [*AlcM*], pres de l'it. *buona-voglia* 'bona voluntat', especialment usat com a terme marineresc, d'on després l'ús generalitzat en les nostres illes. *De bondeveres*, veg. supra. *Bonhome*; *bonhomia* [fi S. xix, *AlcM*] certament reforçat (si no creat) per la influència del fr. *bonhomie*; *bonhomíós*. *Bonificar* [Llull], pres del ll. *bonificare*; *bonificació*; *bonificable*; *bonificatiu*.

Bonjan, adjectiu i m. 'de bon natural, naturalment bondadós', que no hi ha cap raó (a desgrat de l'*AlcM*) per creure d'origen francès (entre altres raons perquè no s'usa ni sé que s'hagi usat mai en aquesta llengua), i *Jan* per *Joan* és forma popular en el Principat (quants pastors no n'han usada d'altra), i la trobem ja documentada en el S. XIII en el nostre Cerverí de Girona, en una cançó de gelós, de to molt popular i de llenguatge i estil molt més català que occità (*Jana Delgada, no-l prenatz lo fals marit...*); avui té ample ús, una mica pertot en el Principat i Menorca, si bé més que enlloc en les comarques del Nord-est: «y el meu temperament de *bon-jan*, enamorat del benestar que havia cregut assolir, se revoltava ---» (M. Vayreda, *La Punyalada*, v, 105); *bonjanisme* [fi S. xix, *AlcM*].

Bonjesús, no pas solament balear (veg. *AlcM*, per a les Illes). *Bonjorn*. *Bonpassar*. *Bonprou* [c. 1480, *DAg.*]. *Bon mercat* 'barat', sense haver arribat a fixar-se (com en francès) s'usà molt a l'Edat Mitjana, ja en Llull (*Blanquerna* II, 237.20), i en textos del S. XIV: «O Judes malaventurat, e tan *bon marquat* fas tu de mon fill! si m'o aguesses dit yo te aguera dats, per xxx diners, cent lliures» (*BABL* vi, 276).

¹ Escrit respectivament *bou*, *bouna*, o bé *bo*, *bona*, a l'ed. original. Citem també de l'ed. Marty, pàgines 232.3f., 231.7f., 234.15; i de les ed. *Perpinyanenques* (L'Avenç), pp. 21, 27, 46, 60; i *Catalanades*, pp. 158, 243. La confrontació amb l'ed. prínceps, necessària per a un estudi sistemàtic complet, permetria de fer-ho incloent-hi llavors els casos fora de rima: a l'ed. *Catalanades* se'n troben encara d'altres a les pp. 140, 145, 160, 237. — ² Amb record precís testifiquem que ho vaig sentir per primera vegada a un o dos individus d'aquesta mena, i de Barcelona, quan ja tenia força més de vint anys; més tard es va sentir un poc més però fins cap a 1950 la gent somreia irònicament quan ho sentia. Això no era pas cap singularitat barcelonina ni del Principat, sinó de pertot (deixem a part el País Valencià, on *tarde* no era mot usual ni, almenys allà, tenia caràcter genuí, i per tant per a això no compta). Igual a Mallorca, i ja fa més de cent anys, on